

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Lenky Krupičkové a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **P. B.**, zastoupen opatrovníkem Mgr. Janem Kvapilem, advokátem se sídlem Sakařova 1631, Pardubice, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, o přezkumu rozhodnutí žalované ze dne 15. 8. 2024, č. j. X v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 15. 10. 2025, č. j. 36 Ad 18/2024-71,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Janu Kvapilovi, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 5 070 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

[1] Dvěma shodně označenými rozhodnutími ze dne 15. 8. 2024, žalovaná podle § 88 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, zamítla námitky žalobce proti svým rozhodnutím ze dne 20. 7. 2023, č. j. X (ve věci přiznání starobního důchodu), a ze dne 11. 8. 2023, č. j. X (ve věci výchovného). Žalovaná provedla přepočet výše přiznaného starobního důchodu a konstatovala, že tento byl žalobci přiznán ve výši odpovídající platným a účinným předpisům. Dále neshledala důvody pro zvýšení starobního důchodu o částku zvýšení za vychované děti, jelikož žalobce neprokázal své tvrzení, že o dcery pečoval v největším rozsahu ve smyslu čl. II bodu 3 zákona č. 323/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů. Ze shromážděných podkladů podle žalované naopak plyne, že o děti od jejich narození po dobu mateřské, resp. rodičovské dovolené osobně celodenně pečovala jejich matka, které byly obě dcery v roce 2007 svěřeny do péče.

[2] Proti rozhodnutí o námitkách podal žalobce žalobu, kterou Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích (dále jen „krajský soud“), v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl.

[3] Krajský soud uvedl, že žalovaná výši přiznaného důchodu dostatečně odůvodnila a námitky žalobce její závěry nezpochybnily. Dodal, že výše průměrného důchodu není pro výpočet výše starobního důchodu rozhodující. Ve vztahu k výchovnému krajský soud konstatoval, že se žalobci nepodařilo předloženými podklady prokázat největší rozsah osobní péče o dcery v rozhodném období. Jeho čestné prohlášení, že osobně pečoval o dcery v největším rozsahu od jejich narození, tedy od roku 1990, resp. 1993 do roku 2007, bylo zpochybněno prohlášením matky, že s dcerami byla na mateřské, resp. rodičovské dovolené, což vyplývá i z evidenčních listů důchodového zabezpečení matky, v nichž jsou vykazovány náhradní doby v letech 1990 až 1996. Z postupu žalobce plyne, že si byl vědom povinnosti prokázat své tvrzení o největším rozsahu péče. Žalovaná jej k tomu nemusela vyzývat. Ani v žalobě přitom neupřesnil, v čem měla jeho osobní péče o dcery v největším rozsahu spočívat, ačkoliv jako otec byl nepochybně jednou z osob, která měla nejlepší znalost konkrétních rodinných poměrů včetně rozsahu péče o dcery. Ke zvrácení závěru o péči matky v největším rozsahu nepostačuje prosté popření této skutečnosti či historické dopisy s bývalou manželkou (matkou dcer). Krajský soud závěrem podotkl, že opatrovník při jednání rozšířil argumentaci nad rámec žalobních bodů, když nově namítal nepřezkoumatelnost rozhodnutí o výchovném a nedostatečně zjištěný skutkový stav věci. Ačkoliv povinností soudu není takovou argumentaci vypořádat, krajský soud konstatoval, že žalovaná v souladu s judikaturou doplnila na základě skutkových zjištění vyplývajících ze správního spisu v napadeném rozhodnutí stručný závěr prvostupňového orgánu a obě rozhodnutí vytvořila soudem přezkoumatelný celek.

[4] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) prostřednictvím svého opatrovníka kasační stížnost, jejíž důvody podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Oba důvody vztahuje k tzv. výchovnému. Namítá, že rozhodnutí žalované byla nepřezkoumatelná. Prvostupňové rozhodnutí nebylo odůvodněno vůbec, rozhodnutí o námitkách je pak založeno pouze na paušální úvaze o čerpání rodičovské dovolené ze strany matky dcer a na jejím blíže neverifikovaném čestném prohlášení. Žalovaná neobjasnila, proč přisoudila vyšší váhu prohlášení matky, jak ověřila pravdivost jejích tvrzení, ani proč ji posoudila jako převážně pečující osobu po celou rozhodnou dobu, když období čerpání rodičovské dovolené pokrývá jen menší část této doby. Navíc žalovaná disponovala informací, že matka po dobu čerpání rodičovské dovolené pracovala, s čímž se nijak nevypořádala. Její rozhodnutí je proto nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Stěžovatel dodává, že se krajský soud měl zabývat také jeho námitkou nedostatečně zjištěného skutkového stavu. Podle judikatury totiž musí správní orgán i v případě výchovného postupovat tak, aby zjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Z těchto důvodů stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu i rozhodnutí žalované.

[5] Stěžovatel zaslal Nejvyššímu správnímu soudu vlastní podání, ve kterém upozorňoval na své zdravotní problémy a složitou ekonomickou situaci. Zdůraznil, že se dobře staral o děti a domácnost.

pokračování

[6] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti shrnula právní úpravu, obsah správního spisu a ztotožnila se s napadeným rozsudkem. Navrhla, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

[7] Dříve, než mohl Nejvyšší správní soud přistoupit k vypořádání námitek uplatněných v kasační stížnosti, musel posoudit otázku její přijatelnosti.

[8] Na nyní projednávanou věc se totiž užije § 104a odst. 1 s. ř. s., podle něhož platí: *Jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.* Kritéria přijatelnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud vymezil již v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39. Kasační stížnost je přijatelná, pokud Nejvyšší správní soud považuje za nutné a) zodpovědět zásadní právní otázku, b) sjednotit dosud rozpornou judikaturu krajských soudů, c) provést tzv. judikurní odklon nebo d) napravit zásadní pochybení krajského soudu, jež mohlo mít významný dopad do hmotněprávního postavení některého z účastníků.

[9] Nejvyšší správní soud neshledal, že by se kasační stížnost dotýkala právních otázek, které dosud nebyly judikaturou tohoto soudu řešeny nebo jsou řešeny rozdílně. Není dána ani potřeba učinit judikurní odklon a krajský soud se v napadeném rozsudku nedopustil pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Kasační stížnost je proto nepřijatelná.

[10] Stěžovatel namítá, že krajský soud pochybil, jelikož se nezabýval námitkou nedostatečně zjištěného skutkového stavu s odkazem na § 71 odst. 2 s. ř. s. Tím *de facto* namítá existenci jiné vady řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Pokud by tato námitka byla důvodná, jednalo by se potenciálně o tak závažnou vadu, že by mohla představovat důvod přijatelnosti. Nejvyšší správní soud se však s touto námitkou neztotožňuje. Jakkoliv totiž krajský soud uvedl, že stěžovatel uplatnil danou námitku pozdě, je z napadeného rozsudku zjevné, že úvahu o dostatečnosti skutkových zjištění žalované pro vydání rozhodnutí ve věci učinil. V opačném případě by nemohl přisvědčit závěru žalované o péči matky v největším rozsahu s tím, že se jej stěžovateli nepodařilo jeho tvrzení a předloženými podklady zpochybnit. Krajský soud tak měl evidentně za to, že skutková zjištění vyplývající ze správního spisu dostatečně prokazují převažující péči o dcery ze strany matky. Akcentoval při tom, že obsah jejího prohlášení ze dne 13. 6. 2023 potvrzují evidenční listy důchodového zabezpečení, v nichž jsou vykazovány náhradní doby v letech 1990 až 1996.

[11] Posouzení věci ze strany krajského soudu přitom odpovídá ustálené judikatuře Nejvyššího správního soudu k podmínce péče v největším rozsahu pro účely přiznání tzv. výchovného podle § 34a zákona o důchodovém pojištění (rozsudek ze dne 12. 3. 2025, č. j. 10 Ads 271/2024-35, č. 4676/2025 Sb. NSS, odst. [32] až [36], a na něj navazující rozsudky ze dne 2. 4. 2025, č. j. 6 Ads 182/2024-29, odst. [22] až [26], ze dne 17. 4. 2025, č. j. 8 Ads 21/2025-36, odst. [33], ze dne 30. 5. 2025, č. j. 7 Ads 324/2024-51, odst. [24] a [25], ze dne 3. 7. 2025, č. j. 7 Ads 227/2024-26, odst. [17] a [18], ze dne 22. 8. 2025, č. j. 7 Ads 307/2024-26, odst. [15] a [16], ze dne 22. 8. 2025, č. j. 7 Ads 263/2024-22, odst. [15] a [16], a ze dne 19. 9. 2025, č. j. 5 Ads 69/2025-29, odst. [17] a [18]). Z této judikatury plyne,

že péče v největším rozsahu se posuzuje od narození po nabytí zletilosti dítěte a je třeba pečlivě hodnotit konkrétní okolnosti každého jednotlivého případu. Pečuje-li nicméně o dítě v jeho nejranějším věku především jeho matka, platí, že i kdyby byla následně péče obou rodičů rovnoměrná, náleží výchovné zcela logicky a v souladu se smyslem zákonné úpravy matce, která bude mít „náskok“ ve formě mateřské (rodičovské) dovolené.

[12] Přesně takto o věci uvažovala žalovaná i krajský soud. Žalovaná na základě nárokových podkladů, které má k dispozici, ověřila tvrzení matky v jejím prohlášení, že od narození první dcery v roce 1990 byla nepřetržitě na mateřské, respektive rodičovské dovolené, a to až do roku 1996 (druhá dcera se narodila v roce 1993), kdy dcery začaly navštěvovat předškolní a školní zařízení, a že jí obě dcery byly v roce 2007 svěřeny do péče. Správní spis obsahuje také podklady k tvrzení matky, že stěžovatel byl v invalidním důchodu pro psychické problémy (částečný invalidní důchod s účinností od 15. 6. 1997, plný přiznán 17. 2. 2005) a od roku 2000 v pracovní neschopnosti. Z rozhodnutí žalované je zřejmé, na základě jakých úvah a podkladů dospěla k závěru, že matka celkově pečovala o dcery ve větším rozsahu, který nemohlo relevantně zpochybnit nepodložené prohlášení stěžovatele o opaku. Pokud krajský soud za této situace shledal rozhodnutí žalované plně přezkoumatelným a skutkový stav spolehlivě zjištěným, nedopustil se pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[13] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že neshledal žádný důvod přijatelnosti kasační stížnosti, a proto ji podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[14] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., protože neshledal důvod k jinému postupu ve smyslu usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 5. 2021, č. j. 9 Azs 32/2021-32, které na základě usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, část III. 4., připouští možnost přiznat náhradu nákladů řízení „úspěšnému“ účastníkovi. Stěžovatel v řízení úspěch neměl a žalované v řízení žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti ani nevznikly.

[15] Usnesením ze dne 29. 7. 2025, č. j. 36 Ad 18/2024-54, ustanovil krajský soud stěžovateli ze zdravotních důvodů podle § 29 odst. 3 občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“) ve spojení s § 64 s. ř. s. opatrovníka Mgr. Jana Kvapila, advokáta. Podle § 29 odst. 4 o. s. ř. ve spojení s § 64 a § 120 s. ř. s. je opatrovník ustanovený v řízení před krajským soudem oprávněn zastupovat stěžovatele i v řízení o kasační stížnosti. Odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů opatrovníka nese stát (§ 140 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 64 a § 120 s. ř. s.). Ustanovený opatrovník za stěžovatele učinil jeden úkon právní služby spočívající v podání kasační stížnosti, za který mu náleží odměna ve výši 4 620 Kč [§ 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 9 odst. 5 a § 7 bodem 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů] a současně náhrada hotových výdajů s tímto úkonem související, která je podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu ve výši 450 Kč. Odměna a náhrada hotových výdajů opatrovníka za zastupování stěžovatele v řízení o kasační stížnosti tak celkem činí 5 070 Kč. Ustanovený opatrovník nedoložil, že by byl plátcem daně z přidané hodnoty. Odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 5 070 Kč mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu, a to do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

pokračování

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. června 2026

Mgr. Lenka Krupičková
předsedkyně senátu